

VÆKSTPOTENTIALE I VELFÆRDSTEKNOLOGI

Januar 2010

INDHOLD

INDLEDNING	4
DET VELFÆRDSTEKNOLOGISKE LANDSKAB	5
Erhvervslivets muligheder inden for velfærdsteknologi.....	5
Det offentliges interesse i nye velfærdsteknologiske ydelser og produkter.....	6
Borgernes interesse i nye velfærdsteknologiske ydelser og produkter.....	8
Vækstpotentialet – Et nyt vindmølleeventyr.....	9
IDAS OVERORDNEDE POSITION PÅ VELFÆRDSTEKNOLOGI OMRÅDET	10
ANBEFALINGER	11
A) Mere forskning og innovation	13
1. Opret et nationalt center for velfærdsteknologi	13
2. Danmark skal have velfærdsteknologiske testhuse – aktive living labs	13
B) Flere midler til markedsmodning af udviklingsprojekter	13
3. En projektpulje til udvikling og test af velfærdsteknologi	13
C) Større kompetencer og viden hos myndigheder og SMV'er	14
4. Oplysning om velfærdsteknologiske løsninger	14
5. Efteruddannelse af visitatorer og indkøbere i velfærdsteknologiske løsninger	14
6. Efteruddannelse af plejepersonale og ingeniører	14
7. Udveksling af medarbejdere mellem privat og offentlig	15
8. Procesuddannelse i offentlig-privat samarbejde	15
D) Flere vækstiværksættere	16
9. Mere risikovillig kapital til velfærdsteknologiske vækstvirksomheder	16
10. Flere velfærdsteknologiske iværksættere	16
E) Bedre lovgivning	17
11. Nedsæt ministeriel task-force med fokus på love og regler	17
F) Nemmere adgang til nye markeder	18
12. Samspilsambassadører inden for velfærdsteknologiområdet	18
13. Virksomhedsportal inden for velfærdsområdet	18
14. Eksportfremmenetværk	19

INDLEDNING

Ingeniørforeningens forslag til en erhvervspakke på det velfærdsteknologiske område

Velfærdsteknologi kan både give et løft til kvaliteten af den offentlige velfærdsservice og blive et erhvervsmæssigt "vindmølle-eventyr". Alle-rede nutidens – og i særdeleshed fremtidens – ældre, samt borgere med kroniske sygdomme og handicap, vil leve længere, være mere aktive og sidst men ikke mindst have et højt ønske om at leve et liv, hvor de så længe som muligt er uafhængige af personlig assistance. Denne udvikling ser vi i hele den vestlige verden, samtidig med at der bliver færre ansatte til at udføre plejeopgaverne.

Det er denne udvikling, der vil få efterspørgslen efter velfærdsteknologi til at stige både nationalt og internationalt. IDA vurderer i denne sammenhæng, at Danmark kan og bør være med i front og udvikle de bedste løsninger til glæde for brugerne af – og de ansatte i – den offentlige pleje- og ældresektor.

Vi har et godt udgangspunkt. Der er stor politisk vilje til at afsøge potentialet i velfærdsteknologi sammenlignet med de fleste andre europæiske lande. Men det kræver en sammenhængende og langsigtet indsats, hvor brugerne, det offentlige plejepersonale, kommunerne, regionerne, staten og erhvervslivet går sammen og arbejder i samme retning.

Nærværende katalog kommer med konkrete forslag til, hvilke tiltag der kan medvirke til, at det erhvervsmæssige potentiale på området velfærdsteknologi realiseres. Hvis forslagene gribes fornuftig an, kan de medvirke til at:

- Sikre tidssvarende velfærdsydelser til borgerne
- Skabe vækst og innovation i den private sektor – særligt i SMV'er og blandt iværksættere
- Afhjælpe personaleflugt og mangel på arbejdskraft inden for den offentlige velfærdssektor, fx forebyggelse og plejesektorerne

OM VELFÆRDSTEKNOLOGI

Velfærdsteknologi er et paraplybegreb, der i de seneste år har vundet indpas. Det dækker over en række teknologier og intelligente systemer, der primært er rettet mod ældre og borgere med kroniske sygdomme og handicap. Velfærdsteknologier er baseret på bl.a. robot-, sensor-, GPS- og IKT teknologi. Deres potentiale er, at de kan gøre borgere mere selvhjulpne, trygge og mobile og give den enkelte større ansvar for eget helbred. Det drejer sig fx om telecareløsninger, robottoiletter, patientkufferter, interaktive skærme mv.

DET VELFÆRDSTEKNOLOGISKE LANDSKAB

Velfærdsteknologi er endnu ikke et dansk eksporteventyr – men potentialet er stort

ERHVERVSLIVETS MULIGHEDER INDEN FOR VELFÆRDSTEKNOLOGI

Der er ikke præcise tal på erhvervspotentialet i velfærdsteknologi, men et kig til sammenlignelige områder giver et ganske godt praj om, hvilken størrelsesorden velfærdsteknologi bør tænkes ind i.

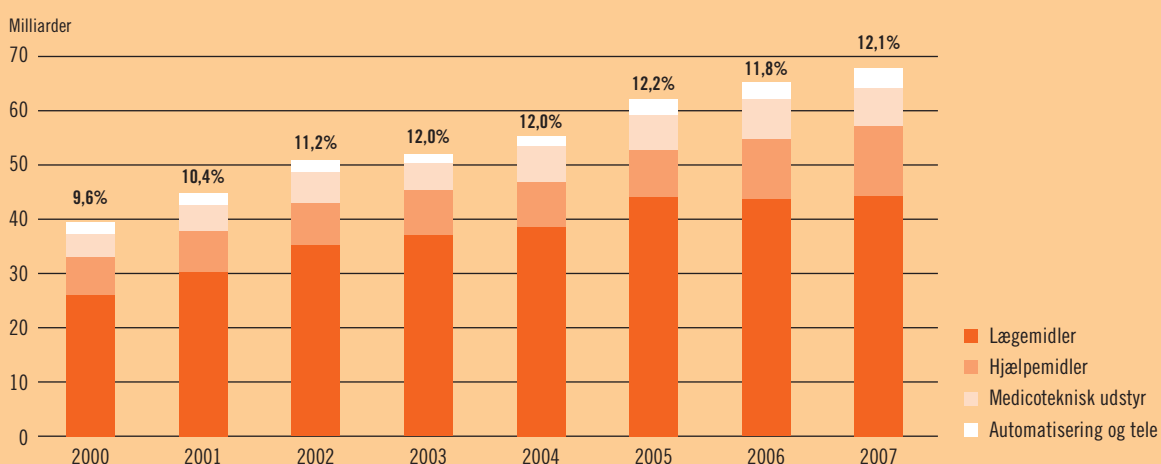
I et analysenotat fra Danmarks Vækst Råd fremgår det, at eksporten fra OECD+- landene på områderne lægemidler, hjælpemidler, medicoteknisk udstyr og automatisering og tele i 2006 var på 3.300 mia. kr. eller 7,3 % af den samlede varetransport. Og siden 2000 er eksporten på disse områder steget med 70 %, hvilket gør områderne til globale vækstmarkeder. Danmark havde i 2007 en eksport på disse områder på 68

mia. kr., hvilket svarer til 12 % af den samlede danske eksport.

Danmark havde således den femte højeste eksportspecialisering blandt OECD-landene på områderne lægemidler, hjælpemidler, medicoteknisk udstyr, automatisering og tele som helhed.

Danmarks femteplads dækker dog over betydelige variationer. Danmark har således en stærk eksportspecialisering inden for henholdsvis lægemidler og hjælpemidler (85,7 % af den samlede eksport), mens eksportspecialiseringen inden for medicoteknisk udstyr er svagere, og automatisering og tele (herunder udvalgte velfærdsteknologier) er meget lav og udgør dermed ikke en erhvervsmæssig styrkeposition. Så vi er

DEN DANSKE EKSPORT AF VELFÆRDSTEKNOLOGIER OG -LØSNINGER FORDELT PÅ FIRE UNDERKATEGORIER I 2000-2007, SAMT DERES ANDEL AF DEN SAMLEDE EKSPORT I 2007

Anm.: Udviklingen er beregnet på baggrund af løbende priser, og således ikke inflationskorrigeret. Det har alene betydning for de absolutte værdier, og ikke de fire hovedgruppers relative udvikling.

Kilde: Beregninger foretaget på baggrund af data fra Eurostats COMEXT database og OECD's ITCS database (International Trade by Commodities Statistics). Datatræk foretaget primo februar 2009.

der langt fra endnu, men potentialet er der og kan udnyttes, hvis der tages de rigtige politiske tiltag. Mange danske virksomheder arbejder med teknologier og løsninger, der kan bruges til at gå ind på det velfærdsteknologiske område. Fx er det danske firma GITS (Global IT Systems) gået fra at bruge viden om it til at lave regnskabs-systemer til virksomheder til at udvikle en patientkuffert til KOL-patienter i samarbejde med bl.a. Medcom og Region Syddanmark. De står nu på tærsklen til at kunne sælge telemedicinske produkter til resten af verden.

Generelt har Danmark nogle rigtig gode forudsætninger for at få en central placering også i dette erhvervsventyr. Modsat situationen i mange sydeuropæiske lande, hvor familien selv står med hovedansvaret for sine ældre, så står det offentlige i Danmark med en stor del af udfordringen. Det er en fordel. Det giver nemlig et vigtigt politisk incitament til at investere i velfærdsteknologiske løsninger og, nok så vigtigt, det giver også muligheden for, at der kan opstå et marked, som danske virksomheder tidligt tør tro nok på til at producere til. Derudover er der i Danmark en høj levestandard, og vi har en befolkning, der er blandt de bedste i verden til at tage nye tekniske muligheder til sig. De kommende ældre generationer er vant til at bruge teknologier som eksempelvis internet, gps-teknologi og mobiltelefoner i deres dagligdag.

DET OFFENTLIGES INTERESSE I NYE VELFÆRDSTEKNOLOGISKE YDELSER OG PRODUKTER

Ud fra et offentligt perspektiv kan strategisk og målrettet brug af velfærdsteknologier betyde, at offentligt plejepersonale kan blive aflastet og brugt, hvor behovet er størst. Velfærdsteknologierne rummer kvalitets- og arbejdsmiljøforbedrende potentiale samt arbejdskraftbesparende potentialer i det omfang, at teknologierne gør borgere mere selvhjulpne.

At undersøge og udnytte disse er helt nødvendigt på et tidspunkt, hvor pleje- og ældresektoren står for cirka halvdelen af beskæftigelsen i den offentlige sektor, men samtidig er det den sektor, der inden for de næste årtier kommer under størst pres pga. den demografiske udvikling kombineret med stor nedslidning og mange ansatte, der går på pension. Den mangel på arbejdskraft, som vi allerede nu oplever inden for plejesektoren, er kun toppen af isbjerget. Ifølge en analyse lavet for Folketinget i 2007 vil vi se et samlet underskud på 87.200 medarbejdere i 2021. Det forventede underskud på 35.500 af social- og sundhedspersonale udgør ca. 40 % af den forventede mangel på arbejdskraft i den kommunale/regionale sektor i 2021.

HVOR MEGET PERSONALE VIL DEN OFFENTLIGE SEKTOR MANGLE I ÅR 2021

Typer af arbejdskraft	Antal personer
Social- og sundhedspersonale	35.500
Kontorpersonale	16.500
Rengøringspersonale	11.800
Læger, sygeplejersker	10.600
Specialarbejdere	6.100
Håndværkere	2.800
Folkeskolelærere	2.400
Lægeseekretærer	1.500
I alt	87.200

Kilde: Analyse af mangel på arbejdskraft i fremtiden, Folketinget 2007. Beregningerne er foretaget af LO på baggrund af data fra blandt andre Danmarks Statistik, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og FOA – Fag og Arbejde.

Samtidig med manglen på arbejdskraft viser tal fra Danmarks Statistik, at antallet af danskere over 60 år vil stige fra 1,25 mio. personer i 2009 til 1,8 mio. personer i 2050 på grund af længere levetid.

På europæisk plan vokser behovet for arbejdskraft også. I dag er der fire erhvervsaktive for hver pensionist i Europa. I 2025 vil der være tre og i 2050 to for hver pensionist. Eller, sagt med andre ord, der vil ske en halvering af den arbejdsstyrke, der skal forsørge Europa i år 2050. Vi står derfor over for mange lande, der på cirka samme tid vil være på udkig efter nye teknologiske produkter og løsninger, der kan være med til at sikre ordentlige velfærdsydelser og ikke formindsker behovet for offentlig arbejdskraft¹.

Samlet set tyder alt således på, at der kommer et boom i efterspørgslen både fra offentlig og privat side. Et centralt spørgsmål bliver, hvem der skal levere løsningerne – danske virksomheder eller udenlandske?

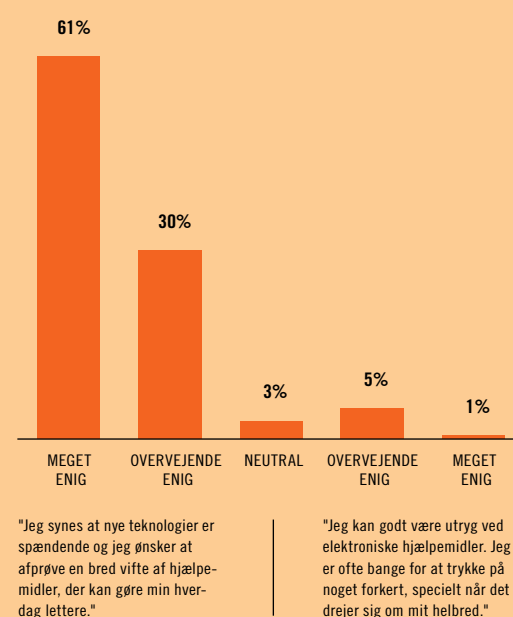
1. Debatoplæg om teknologi i velfærden, 2008, IDA og KL

BORGERNES INTERESSE I NYE VELFÆRDS-TEKNOLOGISKE YDELSER OG PRODUKTER

Analysen af fremtidens ældre viser, at de vil leve længere, og at der kommer en kraftig vækst i antallet af borgere med kroniske sygdomme og livsstilssygdomme. Således er usund kost, rygning, alkohol og for lidt idræt og motion i dag årsag til ca. 40 % af alle sygdomme og tidlige dødsfald². Og de ældre – både de raske og de syge – samt kronikere og handicappede vil stille større krav til service og ydelser i såvel private hjem som i den offentlige velfærdssektor. Krav som det bliver svært at indfri uden inddragelse af velfærdsteknologi.

IDA analysen "Danskernes holdning til velfærdsteknologi og fremtidens ældrepleje" viser da også, at hele 71 % af de adspurgte borgere ser nye teknologiske løsninger og intelligente hjælpemidler som et initiativ, der skal prioriteres. 91 % af danskerne finder nye teknologier spændende og ønsker at afprøve hjælpemidler.

HOLDNING TIL AFPRØVNING AF NY TEKNOLOGI

Kilde: IDA analyse, "Danskernes holdning til velfærdsteknologi og fremtidens ældrepleje" 2008

2. Forebyggelseskommissionens betænkning 2009

VÆKSTPOTENTIALET – ET NYT VINDMØLLEVENTYR

Det generelle billede både set fra Region Syddanmark, Odense Kommune, Ældresagen, IDA m.fl. er, at der på sigt kommer til at være et stort eksportmarked på området velfærdsteknologi. I IDA mener vi, at Danmark har et unikt udgangspunkt pga. en solid tradition for velfærdsydelser af høj kvalitet, veluddannet arbejdskraft samt en befolkning, der ligger blandt de mest teknologivante og -interesserede i verden. Vi tror på, at velfærdsteknologi er et område, der kan skabe mange spændende videntunge og højteknologiske arbejdspladser til Danmark. Det er et område med viden, der styrker økonomien.

Danske virksomheder har dog indtil nu været tilbageholdne med at undersøge og udnytte markedet for velfærdsteknologi. Det skyldes ikke mindst:

- At det er svært at gennemskue præcist, hvilke løsninger og produkter der er behov for, og om der er et sikkert marked at producere til. Der mangler på nuværende tidspunkt kunder af en tilpas størrelse til for alvor at sætte skub i markedsudviklingen.
- At det er et svært gennemskueligt marked – fx i forhold til de regler, der styrer området for udbud af velfærdsydelser, produkter, visitering til hjælpemidler m.m.
- At både de offentligt ansatte og SMV'erne mangler ressourcer til at indgå i længere udviklingsforløb med hinanden, da udvikling af velfærdsteknologiske ydelser og produkter kan være en lang og tidskrævende proces.
- At virksomheder mangler incitament til at indgå i udviklingsforløb, demonstrationsprojekter med mere, blandt andet fordi det kan forhindre dem i senere at byde i udbud på løsninger.
- At der ikke alle steder i den offentlige sektor er incitamentsstruktur og kompetencer til at kaste sig ud i samarbejde og investeringer i udviklingen af markedsrelateret velfærdsteknologiske produkter og ydelser.

IDA's OVERORDNEDE POSITION PÅ VELFÆRDSTEKNOLOGI OMRÅDET

IDA har en unik mulighed for at se potentiale og barrierer

IDA repræsenterer de ingeniører og andre teknisk højtuddannede, der tænker kreativt og udvikler frigørende teknologier, der bruges i alle hjørner af det danske velfærdssamfund. Nogle af disse teknologier kan med stor samfundsmæssig gevinst bruges i fx forebyggelsesindsatsen, ældreplejen og i private hjem hos borgere med funktionsnedsættelser, kroniske sygdomme etc. Teknologier, der kan gøre borgere selvhjulpne længere i eget hjem, sikre et mere værdigt liv og gøre arbejdet med pleje og omsorg mere spændende.

IDA anbefaler, at en række initiativer søsættes for at skabe rammerne for et erhvervseventyr inden for velfærdsteknologi. Det er initiativer, der både har en virkning på den korte og den lange bane, da det er nødvendigt at kickstarte indsatsen og samtidig tage det lange seje træk inden for fx forskning og innovation.

ANBEFALINGER

Det offentlige har ansvaret for at kickstarte markedet for velfærdsteknologi

IDA mener, at en sammenhængende satsning på velfærdsteknologiområdet kan være med til at sikre, at vi får indfriet regeringens mål om, at Danmark dels skal være blandt de mest innovative lande i verden og dels have en af verdens bedste offentlige sektorer. Men det indebærer, at både det offentlige og erhvervslivet hopper i arbejdstøjet og trækker i samme retning. Udvikling af velfærdsteknologiske ydelser og løsninger kræver innovation og et tæt samarbejde med brugere – både borgere og ansatte – samt med private leverandører i fx plejesektoren.

IDA mener, at det offentlige har ansvaret for at tegne og kickstarte markedet for velfærdsteknologi. I den sammenhæng finder IDA det positivt, at der fra offentlig side er igangsat flere netværk mellem det offentlige og erhvervslivet inden for velfærdsområdet.

IDA anbefaler konkrete initiativer inden for 6 indsatsområder for at fremme erhvervspotential inden for velfærdsteknologi:

- A) Mere forskning og innovation
- B) Flere midler til markedsmodning af udviklingsprojekter
- C) Større kompetencer og viden hos myndigheder og SMV'er
- D) Flere vækstiværksættere
- E) Bedre lovgivning
- F) Nemmere adgang til nye internationale markeder

IDAs ANBEFALINGER**A) Mere forskning og innovation**

Nationalt center for velfærdsteknologi	25 mio. kr.
Velfærdsteknologiske testhuse	100 mio. kr.

B) Flere midler til markedsmodning og udviklingsprojekter

Pulje til velfærdsprojekter	100 mio. kr.
-----------------------------	--------------

C) Større kompetence og viden hos myndigheder og SMV'ere

Efteruddannelse af visitatorer og indkøbere	5 mio. kr.
Efteruddannelse af plejepersonale og ingeniører	100 mio. kr.
Praktikordning	10 mio. kr.
Proceskonsulent	5 mio. kr.

D) Flere iværksættere

Risikovillig kapital	150 mio. kr.
Iværksætterpolitik	Udgiftsneutral

E) Bedre lovgivning

Ministeriel task-force med fokus på love og regler	Udgiftsneutral
--	----------------

F) Nærmere adgang til nye internationale markeder

Sampilsambassadører	10 mio. kr.
Virksomhedsportal	2 mio. kr.
Eksportfremmenetværk	5 mio. kr.

I alt årligt	512 mio. kr.
---------------------	---------------------

A) MERE FORSKNING OG INNOVATION

1. Opret et nationalt center for velfærdsteknologi

(25 MIO. KR. ÅRLIGT)

Der er netop nu gang i flere velfærdsteknologiske projekter i landets kommuner, ofte med tætte bånd til forskningsmiljøer og virksomheder. Der mangler systematisk videnovertførsel, opsamling på tværs af projekterne, synliggørelse af best practice osv. Faren ved den nuværende udvikling er, at vi kommer til at opfinde den dybe tallerken alt for mange gange. Der er derfor behov for et nationalt center for velfærdsteknologi, der kan opsamle erfaringer på området, være tovholder for forskningsprojekter m.m.

2. Danmark skal have velfærdsteknologiske testhuse – aktive living labs

(100 MIO. KR. I EN TREÅRIG PERIODE)

På linje med andre europæiske lande skal vi også i Danmark have testhuse, hvor nye teknologier kan udvikles og afprøves, så både borgere, personale og virksomheder kan få indsigt i og føling med området. Det velfærdsteknologiske mulighedsrum skal være synligt og konkret. Testhusene skal derfor laves som ægte living labs med faktiske beboere, så forskere, virksomheder, kommuner og andre kan se, hvordan teknologierne fungerer i en praktisk hverdag.

B) FLERE MIDLER TIL MARKEDSMODNING AF UDVIKLINGSPROJEKTER

3. En projektpulje til udvikling og test af velfærdsteknologi

(MIN. 100 MIO. KR. ÅRLIGT)

Brugerdriven innovation er en oplagt arbejdsform. Det anbefales derfor, at kommuner og regioner i samspil med virksomheder skal have bedre muligheder for at få midler til afprøvning og udvikling af velfærdsteknologier. I udbredelsen og implementeringen af velfærdsteknologi skal der være fokus på intelligent tilpasning og udvikling af eksisterende produkter, innovation og brugervenlighed, der tager udgangspunkt i den virkelighed, som borgerne oplever. Det er derfor vigtigt, at brugere og offentligt personale har mulighed for at blive inddraget i projekterne.

Det er afgørende, at puljen finansierer de udgifter, som både offentlige og private virksomheder har ved deltagelse i udviklingsprojekterne. Det gælder særligt for SMV'erne, da de har vanskeligt ved at binde sig i en længere periode. Ved at både offentligt og privatansatte får dækket fx deres timer via projektsamarbejdet, sikres opbakning og engagement fra begge sider af bordet. Det er altafgørende for et succesfuldt samarbejde.

Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at der i "ABT-fonden" (Anvendt Borgernær Teknologi) ikke er afsat midler til produktudvikling og innovation af nye ydelser og produkter inden for velfærdsteknologi-området. Der er derfor behov for en projektpulje, der bør medfinansiere udviklingsprojekter, som er forholdsvis forsknings- og innovationstunge. Projektpuljen skal være med til at sikre, at nye velfærdsteknologiske løsninger og produkter udvikles og markedsmodnes.

C) STØRRE KOMPETENCER OG VIDEN HOS MYNDIGHEDER OG SMV'ER

4. Oplysning om velfærdsteknologiske løsninger (500.000 KR.)

Der mangler viden hos kommunerne og regionerne om, hvilke velfærdsteknologiske løsninger og ydelser der er på markedet, og hvad der fungerer tilfredsstillende. Det gør, at der ikke bliver tænkt i velfærdsteknologi, når nye plejehjem, beskyttede boliger etc. opføres. Der bør derfor initieres en oplysningskampagne til kommuner og regioner om eksisterende velfærdsteknologiske løsninger.

5. Efteruddannelse af visitatorer og indkøbere i velfærdsteknologiske løsninger (5 MIO. KR. ÅRLIGT)

Nye typer af velfærdsteknologiske løsninger har svært ved at vinde indpas i det udvalg af hjælpemiddelløsninger, som i dag benyttes. Der sker en hastig udvikling af nye hjælpemidler, forbrugsgoder og indretningsløsninger til brug i hjemmet. Blandt de visitatorer, der sidder med ansvaret for at bevillige boligløsninger, er der stor mangel på viden om mulighederne. Således viste en rundspørge, at 90 % manglede viden om mulighederne, og 67 % tilkendegav, at der er borgere, som ikke har fået løsninger bevilliget, selvom de havde behovet (Inger Kirk Jordansen, 2009). Det bør der gøres noget ved. Via efteruddannelse og kurser bør man sikre, at flere visitatorer har et tidssvarende kendskab til velfærdsteknologier, der kan øge borgeres selvhjulpethed.

Når det offentlige begynder at efterspørge flere velfærdsteknologiske løsninger, bør man sørge for, at også offentligt ansatte inden for udbud og indkøb via uddannelse og kurser får mere fokus på innovative projekter og løsninger. Det vil sikre, at de offentlige indkøbere klædes bedre på i forhold til at bruge de muligheder, der allerede findes i dag med hensyn til at sikre kommunerne de bedste velfærdsteknologiske produkter. Samtidig vil det imødekomme iværksætternes og SMV'ernes adgang til det offentlige marked på fx velfærdsteknologiområdet.

6. Efteruddannelse af plejepersonale og ingeniører (MIN. 100 MIO. KR. ÅRLIGT)

Brugen af nye teknologier kræver ofte en ekstraordinær indsats i starten – før teknologien er tilpasset og bliver en fordel i en travl hverdag. En typisk barriere ved implementering af nye teknologier er, at det på den korte bane er nemmere at lade være med at bruge de nye tilbud og fortsætte som hidtil. Ved indførelse af nye teknologier er det derfor nødvendigt med efteruddannelse af borgere, personale og ledelse.

Det anbefales, at der både blandt borgere og personale uddannes nogle superbrugere, der kan være med til at optimere brugen af teknologier, arbejdsprocesser etc. Derudover skal de videregive deres viden og udbrede kendskabet til potentialet.

Der kan også være behov for at efteruddanne ingeniører og andre teknisk uddannede, som arbejder inden for velfærdsteknologien, således at de får en større forståelse for brugerne og personalets behov og problemer.

7. Udveksling af medarbejdere mellem privat og offentlig

(10. MIO. KR. ÅRLIGT)

Skal velfærdsteknologier blive en succes, er det vigtigt, at de ansatte i virksomhederne har indsigt i forholdene i fx den offentlige plejesektor, og at ansatte i plejesektoren får en bedre forståelse af de teknologiske muligheder og begrænsninger. Medarbejdere i det private og det offentlige oplever det ofte som en væsentlig samspilsbarriere, at de ikke kender til og forstår hinandens kulturer, resultatkrav osv.

Der bør derfor etableres flere praktikordninger i samarbejde mellem det offentlige og private fx i ældreplejen eller på handicapområdet, end der gør i dag – udvekslingsaftaler hvor medarbejdere kan lære om hinandens kulturer, rammebetingelser osv. Udvekslingsaftalerne kan være af fx 3-6 måneders varighed, eller deles op i kortere gentagne forløb (fx 2-4 ugers varighed) over en længere periode (fx 6-12 mdr.).

8. Procesuddannelse i offentlig-privat samarbejde

(5 MIO. KR. – ENGANGSBELØB TIL UDVIKLING AF KONCEPT)

Det kræver særlige kompetencer at få styret et projekt fra start til mål, så det både indfrier forventningerne hos deltagerne fra det private og det offentlige. Samarbejdsprojekter er mislykkedes på grund af dårlig projektstyring og ledelse. Forventninger til slutresultat, tidshorisont, beslutningsprocedure, arbejdskulturer, arbejdsorganisering osv. er alle faldgruber, som gør, at der er behov for en særlig procesuddannelse i offentlig-privat samarbejde. Der er gode erfaringer med sådanne proceskonsulenter i udlandet, så i forbindelse med udvikling af uddannelsesforløbet bør der kigges ud over grænsen.

D) FLERE VÆKSTIVÆRKSÆTTERE

9. Mere risikovillig kapital til velfærdsteknologiske vækstvirksomheder

(150 MIO. KR. ÅRLIGT)

IDA har generelt været fortalende for, at Vækstfonden tilføres flere midler til sunde højteknologiske vækstvirksomheder – også inden for velfærdsteknologiområdet. Det skyldes, at højteknologiske vækstvirksomheder herhjemme har særlig svært ved at tiltrække vækstkapital, når de er nået en vis størrelse. IDA foreslår i forbindelse med de ekstra midler til Vækstfonden:

- At der afsættes risikovillig kapital målrettet området velfærdsteknologi
- At de anvendes som venturekapital i nye eller eksisterende højteknologiske teknologidrevne virksomheder
- At de tilføres som mezzaninkapital³ i ejerledede højteknologiske vækstvirksomheder
- At de danner grundlag for at hente supplerende mezzaninkapital fra EU

En sådan investering vil kunne støtte et lille, men væsentligt segment i dansk erhvervsliv på fx velfærdsteknologiområdet og bidrage med vækst og beskæftigelse. Det vil også give et særdeles godt afkast til staten som investor.

10. Flere velfærdsteknologiske iværksættere

(UDGIFTSNEUTRAL)

Efter strukturreformen er kommunerne og regionerne blevet større og har fået mere råderum med hensyn til generel erhvervsfremme og iværksættere. De store kommuner og regioner bør benytte de nye muligheder til at formulere en iværksætterpolitik, så det bliver nemmere for borgerne og de offentligt ansatte i kommunen eller regionen at starte egen virksomhed.

Iværksætterpolitikken bør have fokus på de potentielle iværksættere, som kommer fra den private sektor men også på, hvordan flere offentligt ansatte bedre kan understøttes ift. at springe ud som selvstændige iværksættere.

En konkret og målrettet kommunal eller regional iværksætterpolitik kan understøtte ideer og hjælpe til at gøre dem markedsmodne. Det kræver dog en aktiv og systematisk indsats fra kommunernes eller regionernes side.

3. En midlertidig finansieringsform, der er skudt ind mellem egen- og fremmedkapitalen. Har således karakter af både låne- og egenkapital. Anvendes oftest i forbindelse med ejerskifte, generationsskifte og vækst. Betegnes også som ansvarlig lånekapital.

E) BEDRE LOVGIVNING

11. Nedsæt ministeriel task-force med fokus på love og regler

(UDGIFTSNEUTRAL)

Der kan med fordel nedsættes en task-force, hvis hovedformål det er at få ryddet de generelle lovgivningsmæssige barrierer af vejen. Dette skal ske i forhold til at sikre, at kommunerne efter servicelovens bestemmelser kan bevilge velfærdsteknologiske hjælpemidler, der fremmer den enkeltes selvhjulpnehed. Derudover skal task-forcen se på, hvordan man kan formalisere samarbejdsformer mellem det private og det offentlige.

På nuværende tidspunkt får alt for få borgere stillet eksisterende velfærdsteknologiske løsninger til rådighed. Den lovgivning, der er på det sociale område, sikrer ikke i tilstrækkelig grad, at borgere får mulighed for at få stillet de velfærdsteknologiske hjælpemidler til rådighed, der kan gøre dem mere trygge, mobile og selvhjulpne i eget hjem. Faktorer der kan være med til at begrænse behovet for bl.a. hjemmehjælp. Man bør derfor se på, om man i forhold til Servicelovens bestemmelser kan sikre borgere ret til at få stillet de velfærdsteknologiske hjælpemidler til rådighed, der gør dem mest selvhjulpne.

Derudover kan man se på, om man gennem lovgivning kan sikre mulighed for, at det offentlige nemmere kan indgå i dialog med private aktører ved køb og udvikling af nye serviceydelser og produkter på velfærdsteknologiområdet. Desuden skal det sikres, at private virksomheder ikke afskærer sig selv muligheden for senere at byde på opgaverne ved at være med i udviklingen af produkter. I denne sammenhæng bør der arbejdes på at forenkle og redigere reglerne o. lign.

Derudover bør task-forcen kigge på andre regler, retningslinjer m.m., som kan være en forhindring på velfærdsteknologi-området. Gennemgangen af regler m.m. skal dog fortsat have patienternes og borgernes rettigheder i fokus.

F) NEMMERE ADGANG TIL NYE MARKEDER

12. Samspilsambassadører inden for velfærdsteknologiområdet

(10 MIO. KR. ÅRLIGT)

Virksomhederne mangler ved offentlige udbud viden og fortrolighed med kontraktstyring, udbudsregler m.m. fx ved OPI osv. Der foreslås derfor etableret en "samspilsambassadør", som kan være virksomhedernes rådgiver og mentor ved samarbejde med det offentlige inden for fx velfærdsteknologiområdet. Ambassadøren skal have særlig fokus på iværksætternes og SMV'ernes behov.

Ambassadøren kan fx være en virksomhed, som har egen erfaring med forskellige former for samspil med det offentlige – i denne sammenhæng – inden for velfærdsteknologiområdet. Derigennem sikres det, at ambassadøren og virksomhederne taler samme sprog og tager udgangspunkt i samme behov. Ambassadørkorpset skal organiseres i et netværk med en form for sekretariatsfunktion, hvor fx velfærdsteknologivirksomheder med behov for hjælp kan henvende sig. Det kræver særlige kompetencer at være "samspilsambassadør", så vedkommende skal godkendes efter særlige kriterier, inden medlemskab af ambassadørkorpset kan blive en realitet. Ambassadørfunktionen indebærer fx en særlig forståelse for, hvad det betyder at arbejde tæt sammen med en politisk styret organisation

13. Virksomhedsportal inden for velfærdsområdet

(2 MIO. KR. ÅRLIGT)

Hvis en kommune fx ønsker at udbyde et nyt plejehjem med de nyeste velfærdsteknologiske løsninger, så er der i dag ikke nogen oplagte steder, kommunen kan henvende sig. Det kan derfor virke uoverskueligt for kommunen eller regionen at ville være på forkant med udviklingen, da etableringen af institutioner ofte skal gå forholdsvis hurtigt, efter den politiske beslutning er taget. Det kan derfor risikeres, at kommunen opgiver at implementere nye teknologier og får byggeriet gennemført med traditionelle løsninger.

Der bør derfor etableres en portal med virksomheder, som kan tilbyde velfærdsteknologiske løsninger, og som er villige til at tilbyde sine produkter og løsninger under særligt favorable vilkår – for at få dem testet i praksis. Her kan fx kommunen eller regionen så henvende sig med sit udbud. Der kan være krav om et mindre kontingent fra medlemsvirksomhederne til dels at drive portalen, dels aflønne et mindre sekretariat.

14. Eksportfremmenetværk

(3 MIO. KR. ÅRLIGT)

Hvis der kommer gang i en dansk produktion af velfærdsteknologier, bør man tidligt tænke i at udvikle eksportpotentialer. Det kan ofte være vanskeligt – særligt for SMV'ere – at få foden ind på de udenlandske markeder. Det kan især være problematisk inden for velfærdsområdet, da der kan være forskellige traditioner, regler osv. mht. offentlige indkøb, udbud m.m. Der bør derfor oprettes eksportnetværk inden for det velfærdsteknologiske område – herunder fælles stande på internationale messer, fælles eksportfremstød, erfarings- og videnuudveksling, medlemsmøder, fact finding ture, hjemmeside (heriblandt international markedsføring m.m.).

Ud over de ovennævnte mere traditionelle eksportfremmetiltag bør eksportnetværket ligeledes fremme virksomhedernes muligheder for at indgå strategiske alliancer og markedsnære samarbejder, så skræddersyede løsninger udvikles til det pågældende eksportmarked. Eksportnetværket kan bistå virksomhederne i at opdyrke relevante samarbejdspartnere. Det kan overvejes at placere eksportnetværkene i regi af Rehab-gruppen, da gruppen har stor erfaring inden for området.

541-730

Svanemærket tryksag